

تورک بوردی

Yel: 1 Say: 10 22 Mart 1328

تورکلوک فاندسته جالشیر
اون بش گوندده بر جیقار

بو یالکز بزم ایچمزد دکل سائر قوملر ایچنده ده بویله اولارق کلسدر : قومیت طرفداری اولانلر همان دایما دین طرفدارلری اولمشلردر. بزم دین علیه چیقسان قومیت طرفدارلریمز ، قومیت نه اولدیغنی اوزون اوزادی به عریض و عمیق مطالعه و تدقیق ایتمه مشلردر ؛ کندی حسیاتلارنده ، طرز تفکرلرنده آلدانمشلردر ؛ بر قومک دینی ، یعنی اساس روح و حیاتی انکارایدنلر او قومک طرفداری اولمازلر . بونلر لیبر پانسور ، قوسموپولیت ، ترقی پرور ، حریت پرور و حتی وطن پرور اولابیلرلر ، فقط قومیت طرفداری اولمازلر . قومیت طرفداری اولیق او قومی اولدیغی کی - یعنی لسانی ، ادبیاتی ، عنعناتی ، دینی ، تشکیلات اجتماعی ، سیاسی و اقتصادیسی ایله برابر - قبول ایتک دیمکدر . فصل که بر قومک لسانی ، تاریخی ، عنعناتی انکار ایتمکه برابر او قومک طرفداری اولیق قابل دکلدر ؛ اویله جه بر قومک دینی انکار ایتمکه او قومک طرفداری اولونه ماز . خلاصه بر قوم ماضیتی اعتباریله بر واحد کل ، بر تام لایحیزی در ! تقسیم و تجزی قبول ایده من ... فقط بر قومک دینی قبول ایتک او قومک ایچنده دین نامنه وجود اولان جاهلانہ تعصبلری ، سخیف عادتلری ، مضر کوره نکلری ، خرافه لری ، افسانه لری قبول ایتک دیمکمیدر ؟

ایشته شو سؤاله مقاله آتیه مزده جواب ویریرز .

احمد آخایف

مفظ صحت

ورمه قارشى تداییر

دیسانسلر .

ورم خسته لختک سرایت وانتشار ایتمه می ، ومضرتنک قالدیر یلماسی ایچون اک اول اتخاذا اولنه حق تدبیر متورملری زبونی اولدقلری علتک میقروبنی اطرافه صاحقدن منع ایلکدرکه بوده آنحق قواعد صحیه نک تلقینی ایله قابلدرد . بویولده

تلقیناته باشلامق ایچون بر آدمک خسته دوشمنی بکله مک طبیعی موافق دکلدر .
 حال صحتده اولانلره قواعد صحیه یی اوکرتمک نسبتاً قولای عد اولونسه بیله
 بومعلوماتدن استفاده ایدم بیلرینی تأمین پک مشکلددر . ورمدن تحفظ مسئله
 مهمه سیله مشغول اولان اطبا ، اقتضا ایدن معلومات صحیه یی تامکاتب ابتداییه ده
 ایکن چوجقلاره اوکرتمک لزومی آکلامشارددر . قرائت کتابلرینه قیسه قیسه ،
 جمل حکمیه طرزنده ، قواعد اساسیه طبیعی درج ایله چوجقلاره اوقوتلی ،
 ازبرلتلیدر . « یالان سویلک فنادر . » قضیه اخلاقیه سی نصل تکرار ایده ایده
 کنج دماغلره حک ایدرجه سنه ادخال لازمه ، « اوکسورورکن اغز کزه برمندیل
 ویا الکزی طوتیکز ! » « هیچ بروقت یره توکورمه یکنز ! » کی حفظ صحت
 قواعدینی ده اوله جه تلقین ایتمک وبوصورتله تدابیر صحیه یی لزومنده بلا تفکر اجرا
 اولونور بر حرکت حاله کتیرمک الزمدر . یالکنز ذکر ایتدیکمز شواکی قاعده
 بسطه نک بیله کال شدتله تطبیقی سایه سنده سرایت مرضک یاری یاریه اینه جکنی
 سویلر اینه مک مسئله نک اهمیتی بوسبوتون تظاهر ایدر .

بو بولده تلقین وتعلیمی لازمکلن جمل سائر صحیه نک باشیجه لری شونلردر :
 « اولرده ، باخصوص مکتب ، قیشله خسته خانه کی عمومی محللرده ، یزلری ،
 دوشمه یی قورو قورویه سو بورمک پک فنادر ؛ بورالری یا ایصلاق بزله سیلملی
 ویا ایوجه صولادقدنصکره سو بورملیدر . » « رطوبتی ، کونشسز اولرده ،
 محللرده اقامت مضردر . » « اوطوریلان ویاتیلان اوطه لک پنجره لرینی قیشین بیله
 صیق صیق آچمالیدر . » « اوکسوروکلی وبلغام کتیرن برخسته لغه دوچار اولور
 ایسه کنز ، جیکزده قباقلی برتو کروک حقه سی طاشیکز ! » « اوکسوروب توکورنلر ،
 چولق چوجنی اویمکدن چکینملیدر لر . » « دیشلر کزی هر کون فیچه ایله
 تمیزله ییکز ؛ باخصوص اوکسوروک طوتولدیغکن زمان بوتدیره ده زایاده دقت
 ایدیکز . » « اوکسوروکلی خسته لک چاشیرلری اولا قایناتیلمی صکره
 صابونلا تمیلیدر . » « مندی لک زله فوطینک زک توزلرینی آلمغه قالدیشما یکنز ! »

مع الناسف بو آنه قدر قرائت کتابلرینه حفظ صحت قواعدی جمل حکمیه طرزنده
 کیرمه مش اولدیغندن بیوکره تدریسات صحیه ده بولونمق مجبوریدر . مکاتب تالیه

وعاليه نك جله سنده حفظ صحتك تدريس الزمدر ؛ لكن نظري جهتلر حذف اوله رق ، منحصر آ تطبيقى ممكن خصوصاته اهميت ويرملى ، ولزومى اولمايان بر جوق مباحث آره سنده اساسلى قواعدك غائب اولماسنه دقت اولمليدر .

بو يولده كرك ابتدائى و كرك على مكاتبده قبول و تطبيق اولنه جق تدريسات صحيه دن آئىق بر جوق سسنه لر صوكره بر نتيجه حسنه استحصال اولنه بيلير . بوندن طولاي شمديدن متورملره بعض اصول تحفيظه ي تعليم مجبوريتى واردر . بونك ايچون اولاً متورملرى بولق ، صكره قواعد صحيه ي او كركمك لازمكلىر كه بوده او قدر قولاي دكلدر .

ممالك مدنیه غریبه ده بومشكلاته ريسانس لر و ساناتور يورملر تاسيسيله غلبه چالشمسدر . ديسپانسر آياقده دولاشان خسته لرى تداوى به مخصوص مؤسسه ، بر نوع معاينه خانه در . ساناتور يورملره ايسه خسته لر كيجه كوندوز قابير و تداوى اولنورلر . مداوات ائناسنده قواعد صحيه لازمهي بالعمل او كره نيرلر كه بالاخره بو نوع مؤسساتى ترك ايتدكلرنده فوائدى بالفعل كوردكلرى تدابيرك تطبيقته دوام ايدرلر .

ايشته بو سايله ده هم كنديلرى استفاده ايلش وهم ده اطرافنده كيلرك صحتى و حتى حياتى وقايه ايدلش اولور .

ديسپانسر نه در ؟ جنوره ده متورملره مخصوص اوله رق تاسيس قيلينان ديسپانسر ده حسب الوظيفه طبيب صفتيله بولونمش وايكى سسنه ظرفنده جريان ايدن معاملاتى بالذات تعقيب ايله بوندن تقدر مهم نتايج استحصال اولونديغنى كوروب آ كلامش اولديغم جهتله بو اداره يى مثال اوله رق آئى و بر آزايضاحات ويرمكى مناسب كور يورم .

متورملره مخصوص ديسپانسرلرک وظيفه لرى خسته لرى مؤسسه يه جلب ايله بلاجرت معاينه و تداوى و محتاج اولانلرينه علاج ويرمك وهان جله سنه ات ، يورطه ، سوت كې مواد غذاييه توزيع و بونلرك كيرلى چاشيرلرينى تخير و تطهير ايتمك و عين زمانده تو كروك حقسى ويره رك متورملرى يره تو كورمكدن منع ايلك و قواعد صحيه سائرهي ده يوليله تلقين وايضاح ايتمكدر .

بو پروگرامک تأمین اجرایی ایچون دیسپانسر هیئت مختلف صنفه منسوب ذواتدن متشککدر : اطبا ایله خسته باقیجیلردن ماعدا اک مهم اولان قسم قادین وارکک مفتشارینک وورم آراییحیلرینک بولونمیسیدر . عمومیت اوزره معتبران اهلیدن اولان مفتشار و آراییحیلر بر محله فقیر خسته اولدیغنی خبر آلینجه اورایه کیدر ، خسته یی کوروب احواله دائر معلومات آلیر . ورم اولدیغنه شبهه ایدر ایسه دیسپانسر قید اولونمسی توصیه ایله برابر تدابیر صحیه اساسیه ییده تلقین ایدر . قناعت بخش افادات و بیانات و باخصوص بلا اجرت اجرا اولان مناوات و اعطا اولان ما کولات و مشروبات اکثر خسته لره مؤسسه یه مراجعتی انتاج ایلر . مراجعت ایدن خسته طیب طرفندن بعدالمعاینه لزومی آکلاشیلینجه مؤسسه یه اسمی قید اولنور . دیسپانسره مقید اولانلار یا متورملر یا خودتورمه بیوک بر استعداد عرض ایدنلردر . خسته لر دوچار اولدقلری علتک اسمی او کره نیرلر ایسه ده عینی زمانده قابل شفا اولدیغنی ده آکلارلر . برچوق مثاللر اراؤه سیله شفاک صیق صیق وقوعنی کندیلرینه اثبات ممکندر .

خسته لره دوچار اولدقلری علتی بیملری پک بیوک بر فائده یی موجبدر . خسته لغتک اهمیتتی بیلمین بر آدم لایقی وجهله جدی بر صورتده مداواته دقت ایتدکن ماعدا اطرافنده کیلری وقایه ایچونده بالطبع هیچ بر تدبیر اتخاذ ایده من . بالعکس قابل شفا بر شکل ودرجه ده متورم اولدیغنی بیان بر ذات اقرباسنی ، چوجوقلرینی وقایه یه بر مجبوریّت وجدانیه حس ایدر . حتی هیچ عائله سی اولمایانلره بیهله « یره توکورمک پک مضردر ؛ چونکه باغماله چیقان میقروبلر توزه قاریشه رق بالذات سزکده جکرلرکزه تسکرار داخل اولور » دینیرایسه ، کراهتی قدرتملکسی درکار بویه براعتیاد قیچدن واز کچیر یله بیلیر . دیسپانسره مقید اولنلر ، خفیف بر درجه ده معلول ایسه لر لزومه کوره آیده بر قاج کره مؤسسه یه کله رک کندیلرینی معاینه ایتدیرمکه و علاج آلمغه مجبوردرلر . وضعیات اجتماعی و احوال مالیه لری حقه ده لازمکن تحقیقات اجرا ایتدیرلدکنصکره هر برینه یومی معین بر مقدارسوت ، ات ویا یمورطه بونولری ویریلیر ؛ بونولرک اصنافه اراؤه و اعطاسیه مذکور غدال تدارک اولنور . معاینه

خانه ده بولونقلری ائنده بر مأمور خسته لره لازمکن معلومات وایضاحات
صحبیه یی ویردیکی کبی کیرلی چاشیرلرینک مجانا ویریلن طوربالره وضع ایله
مؤسسه یه کتیریلسی حقدده صیقجه تنبیهانده بولور . هر هفته خسته بو
طوربه لردن برینی طولو اوله رق کتیرر ، تمیزلنمش چاشیرلرینی آلیرکیدر . کیرلی
چاشیرلر تجیرخانه یه کوندربله رک مضاد تعفن بر محلول دروننده یکریمی ذرت
ساعت بر اقلیدقدنصکره ییقانیر و تمیز بر حالدده خسته یه اعاده اولور . چاشیرلری
تطهیر ایچون اک زیاده (قره زیلول سودیک) ک یوزده ذرت نسبتده کی محلولی
استعمال اولونمقددر . [بو محلول ، (Cresylol sodique dissous) دن ذرت
قسم آلیوب اوزرینه طقسان آلتی قسم صو علاوهمیله استحصال اولور .]

چاشیرلرک تطهیری ایچون پارس شهری جورانده کی قریه لرده حکومته
غایت اینی بر اصول تطهیر ایلدیکنی بوسنه کی تدقیقآمز ائناسنده کوردک . صحبیه
منطقه لرنده موجود اولان تجیر موقعلارندن هر برنده بر چوق غلوانیزه لی
صاحبدن قپاقلی بیوک قووالروارددر . بو قووالره هفته ده بردفعه صره ایله خسته لره
اولرینه کوندربلیور . کیرلی چاشیرلر بوقابه قونبور . تجیر مأموری دروننه مضاد
تعفن محلول دوکدکنصکره قپاغنی قپایوب کمرکلرده یایلدیغی کبی بر قورشون
قرص ایله مهرلیور . یکریمی ذرت ساعت صکره کیده رک مهری آچورکه بو
حالدده مضاد تعفن ماده نک خسته لقی تخمارینه لزومی قدر تأثیر ایتدیکی محقددر .
بالا آخره عادی چاشیر کبی بلا تهلکه ییقانیور .

دیسپانسرک بروطفه سیده مفتشاری واسطه میله خسته لره مسکنلرینی صورت
دائمه ده تفتیش ایتدیرمکدر . ضیادن محروم ، قراکلق هوا آلمایان قپانلق
رطوبتلی برآوده ، توزلی کیرلی ، تمیزلنسی غیر ممکن پردلر و مفروشات ایچنده
امرار حیات ایدن متورملر موته محکوم اولدقلری کبی اطرافلرنده یاشایانلرکده
تورم ایتملری هان قطعی در . دارسوقاقلرده فنا انشا ایدلش خانه لرده ورم و فیاتی
دیگر محللره نسبتاً بر چوق دفعه فضله در . بومدهش خسته لقی هر بیوک شهرک
بعض معین محله لرنده کمال شدتله اجرای حکم ایدر . بو برلرده باخصوص نسوان
اسلامیه کبی بر صورت دائمه ده امرار اوقات ایدنلرک زیاده زبون ابتلا سیدر .

دیسپانسر بویله محل صحت اولرده یاشایان خسته نری و اطرافنی تحت حمایه سنه آلیر؛ اکثریا چوجقلری، بعضاً تامایله ابویندن آیره رق طاغلق محلله کویله کوندرد. طباً احتیاجلری محقق اولنلری ساناتوریملره اعزام ایدر؛ شهرلرده قالمغه مجبور بولنلر ایچون ایسه جوارده هوادار آچیق برمحله، اوستی و اوچ جهتی قابالی (وه راندا) لر، انشا ایتدیرمشدر. بورایه متورملر هر کون کلیر درت بش ساعت قنابه لره اوزانوب صاف هوا تنفس ایدر.

برمتورمک و فاتندنصکره یاتدینی اوطه و تماس ایتدیکی بالجله اشیا کال جدیدله تطهیر و تخییر اولونمیلدر. بوقاعده یه رعایت ایتمکسزین متوفانک اوطه سنده اقامته قالمیشانلر و یا اشیا سنی استعمال ایدنلر وره طوتولمق صورتیله اتخارمه قرار ویرمشلردر. بوخصوصه ده دیسپانسر مفتشلی نظارت ایدر. مؤسسه، ورمدن و فیات ظهورینی درعقب تخییر خانه یه اخبار ایدره ک مسکنی تطهیر ایتدیریر. بوصورتله صکره دن کله بیله جک بی خبر کیراجیلرک مددش بر تهلکه یه معروض قالمالرینه مانع اولور.

دیسپانسر لر انشای تفتیشده حفظ صحت مضر کوردکلری مسکنلری، وسائر خصوصاتی حکومت خبر ویره رک تصحیحلرینه خدمت ایدر. کذا متورملرک عائله لرینه ایش بوله رق تأمین معیشتلرینه غیرت و فقرایه چاشیر و اشیا بیتیه سائر تدارک و توزیع ایدر.

ساحه فعالیتی بودرجه واسع اولان دیسپانسر ایچون جنوره ده حکومت بک آز بر معاوننده بولنیور. یالکز مکتب طبیه معلم و معاونلردن بعضیلری دیسپانسرده وظیفه طبابت ایفاسنه تشویق و رسمی مساکن طبیه نک معاینه خانه کی استعمالنه مساعدده ایتکله اکتفا ایدیور. مؤسسه نک مصارف مهمه سی اهالی طرفندن تأمین ایدلمشدر. ایلک براغانه نک محصولی اوله رق مهم بر مبلغ پانجه یه تودیع ایدلمش اولدیغندن بونک فائضی ایله معاوتی قبول ایدن ذواتک هر سنه ویردیکی اون اون بش فرائق قدر براغانه مصارف دائمی قاپاتمغه کفایت ایتکددر. فی الحقیقه بوقدر جزئی برفدا کارلقله برطرفدن بیچارکانک تداوی و تشفی ایدیلدیکنی دیگر طرفندن بالذات کندی عائله سی افرادی نک ده ورم کی

مدهش بردشمن جاندن وقايسى اسبابى احضار اولونديغنى كوروب مؤسسە يە
معاونتە شتابان اولنلارك عددى بك چوقدر.

مملكتەمزده بويولده ديسپانسرلردن استفاده جهتي دها نظر دقتە آلينامشدر.
واقعا ورمە دائر مقالەلر يازلمش ايسەده مادی هيچ بر تشبث وقوع بولمامشدر؛
حالبوكه جزئى برهمتله بو بابه منافع عظيمه تأمینی ممکن وقطعيدر. پای تحت
عثمانی کبی مؤسسات طینه سنه بتون اطرافدن قوشولوب کلن برشهرده متورملرك
استحصا صحتلری و بونلرله تماسه کلنلرك وقایه حیاتلری ایچون هیچ برشی
یاپیلمامسی عفو اولونماز براهمال دکلیدر ..

دوقتور

عاقل مختار

تاریخ و آثار عقیقه

مورخ لئون قاهون ومعلم بارتولده كوره

چنكيز خان

(باشی برنجی صابیده)

بويوك اردو، چنكيز محاربه لری هنكامنده، برقاچ دهای حرب يتشدير مشدر.
بونلرك آراسندن اك مشهورلری، يكرمی بش بيك آتلی ايله اوچ سنه ظرفنده،
دنیا قورولالی هیچ برسواری قومانداننك ياممادینی، ياممادینی او عظيم و بارلاق
(رهيد) ی کمال موفقیتله اجرا ایدن چه و سوبوتای در .

جبهه، بر پيشدار قوماندانلغیه چنكيز اردوسنده پارلادینی زمان هنوز ۲۵
ياشنده برکنج ایدی؛ سوبوتای ايسه جبهه نك معاونی صقیله عين پيشدارده يارارلق
کوستيررکن هنوز ۱۷ ياشنه باصمش عادتاً برچو جق ایدی!.. جبهه و سوبوتای ك
يابدقلىرى عسکرلرکجه جدا بر شاه اثر اولان اوبويوك (رهيد) ی قاهون شو